GAZETA KRAKOWSKA

Nro 35.

z KRAKOWA DNIA 2 MAJA 1824 ROKU w NIEDZIELĘ.

Z Warszawy d. 20 Kwietnia.

Radca Stanu

Prezes Kommissyi Woiewództwa Mazowieckiego

Upoważnionym będąc od Władzy Wyższey, do robienia lub ułatwiania w Woiewództwie Administracyi mey powierzonem zakładów, przemysł kraiowy rozprzestrzeniaiących, osądziłem za rzecz przyzwoitą: zwrócić uwagę osób, nieiaki zapas pieniężny posiadać mogących, względnie korzystnego nader onych użycia na wyroby płócienne, dotychczas w kraiu naszym własney potrzebie niewystarczaiące, i przynależnego stopnia wydoskonalenia bynaymniey niemaiące

Gdy ziemia Polska, od natury do wydania lnianey rośliny iest usposobioną; gdy w rozmaitych Krolestwa Polskiego okolicach, znayduie się znaczna liczba tak zwanych Cudzoziemskich Kolonistów, ze Szwabii pochodzących, a przez to samo w dawney swey oyczyznie, z uprawą lnu obeznanych; gdy tamże zarazem może się znaleść dogodne położenie do założenia bielników, i dostateczne siły wód bieżących, na urządzenie przędzalniow, maglów, i tym podobnych machin, wyroby Tkackie ułatwiaiących, i takowe doskonalących; gdy Rząd kraiowy, skłonnym iest do nadania Tkaczom, zwyczaynie do klassy uboższych ludzi należącym, siedzib, i do przyzwoitego onych zabudowania, tymże dopomodz; możnaby przeto zaupatrzeniem mieysca i okolicy, wszystkie powyżey wymienione zalety zarazem łączącey, przedsięwziąść bardzo korzystne zarobkowanie: byleby w takowem przedsięwzięciu, ubocznych mniey znaczących zysków nie chwytaiąc się, samemu tylko fabrykantskiemu działaniu i celowi, siły i sposoby swoie poświęcić.

Takowe mieyscá i okolice, zostały przezemnie w Woiewództwie Mazowieckiem obranemi; w wyborze onych, zwróciłem uwagę także na dobroć przysady względem osadzenia Tkaczy, dla zapewnienia im potrzeb życia, i zabudowania osady w iak naytańszym sposobie; ani zaś wątpię o łatwości onych ściągnienia, byleby przygotowawczemi urządzeniami, o wynagrodzeniu za czyn-

ność rąk własnych zapewnionemi bydź mogli.

Idzie więc o ziawienie się rozsądnego przedsiębiorcy, do wystawienia ieżeli można przędzalni, a mianowicie do urządzenia bielników i maglów, za pomocą których, wyroby płócienne od Tkaczy zakupione, sztucznie uprawiaiąc, w takowym fabrycznym, a razem handlowym zakładzie, znaydował dostateczne wynagrodzenie i wydatków swych i pracy.

Ze tego rodzaiu przedsięwzięcia, osobistego poświęcenia się i ciągłey troskliwości wymagaiące, niemogą bydź na rachunek Administracyi kraiowey z iednakim, iak przez prywatnych skutkiem wykonywanemi; przeto też Rząd przestaiąc w tey mierze na ogólney korzyści kraju, z powiększenia sił produkcyynych wynikaiących, gotów iest ułatwieniem i pomocą w tey mierze prywatnym, stać się ich własnych zysków niejako narzędziem.

Gdy zaś z drugiey strony, w kraiu naszym, dotychczas z rolnictwa główne korzyści i dochody ciągnącym, nieiaka pierwiastkowa, iak się działo powszechnie zwykło, nieśmiałość postrzegać się daie, w obróceniu i użyciu kapitałów na inne, a zwłaszcza fabryczne lub rękodzielne zarobkowania; przeto: umyśliłem względnie założenia i urządzenia wyrobów płóciennych, dla korzystney onych sprzedaży, w sposobie i pod warunkami wyżey obiaśnionemi, ogłosić publiczną konkurrencyią, do współki przez Akcyie, któreby może z czasem znakomitey wartości doyść mogły.

Ponieważ zaś każda współka w przedsięwzięciach tego rodzaiu, gdy iest zbyt liczną, przez toż samo w działaniach swych mniey skuteczną, bo mniey pospiesznie zaradną bydź musi; przeto rozumiem za rzecz przyzwoitą, iedną Akcyią na złotych dwadzieścia tysięcy zakreślić, aby uniknąć wszelkiey drobnego interessu plątaniny.

Co do zasad umowy dla takowey współki, względnie urządzenia, wykonania i dalszego prowadzenia przedsięwzięcia służyć maiących; takowe przez samychże Akcyionistów naylepiey i naydogodniey uradzonemi, i ułożonemi bydźby mogły.

Ktoby więc w ninieyszym ogólnie tylko zarysowanym planie, upodobanie i udogodnienie dla swych spekulacyynych widoków znaydował, niechay raczy w tey mierze do mnie pośpiesznie, a nay. daley do dnia ostatniego Czerwca roku bieżącego na piśmie zgłosić się; z wyrażeniem mieysca swoiego zamieszkania, ieżeli można teraźnieyszego swego zatrudnienia, osobliwie zaś donieść: o ilości Akcyiów do zaięcia życzonych.

Skoro następnie liczba ochotników tak znaczną będzie, że siły pieniężne, do przedsięwzięcia znakomitego zakładu, dostatecznemi bydź się okażą; w ówczas nieomieszkam wszystkich na wspólną naradę w tey mierze zaprosić, mieysca przezemnie obrane, równie iak wszelkie od Rządu nadać się mogące dobrodzieystwa, wskazać, i na wypadek odbytey narady oczekiwać, aby korzystny zamiar utworzoney tym sposobem współki, do właściwego doprowadzić celu.

Ktokolwiek nad rozmaitością spekulacyynego zarobkowania, w innych przemysłem od naszego znakomitszych kraiach, zastanowić się zechce, temu zapewne iawnem będzie przekonanie o wiel-

kich korzyściach, z rozsądnych współkowych przedsięwzięć wyrosłych.

Możnaby w tey mierze olbrzymich postępów przytoczyć przykłady, równie niedowierzania, sprawuiące podziwienie. A gdy gdzieindziey iuż prawie na obiektach, dla przemysłu zbywać zdaie się; obywatele Polskiey ziemi, przynaymniey od tego zacząćby powinni, co żadney niemoże podlegać szkodzie lub zawodowi. — W Warszawie dnia 19 Kwietnia 1824 roku.

R. *Rembieliński.*
Sekretarz Jlny: *Filipecki.*

Ze Lwowa d. 23 Kwietnia.

Hrabia Załuski C. K. tayny Radca i W. Kuchmistrz koronny Krolestw Galicyi i Lodomeryi, właściciel dóbr Jasiennicy i Iwonicza w Cyrkule Sanockim, dał nowy dowód swoiey przychylności i uległości ku dostoynemu Domowi Cesarskiemu i Nayiaśnieyszemu Panu, przesyłając Cyrkułowi Sanockiemu obraz Jego Cesarskiey Mości z przeznaczeniem takowego dla bióra Starosty Cyrkułowego.

Z Paryża d. 14 Kwietnia.

Wczoray przed Mszą nowy Poseł Zjednoczonych Stanów północney Ameryki P. Brown, oddał J. K. Mci odwoławczy list swego poprzednika, P. Gallatin, i swóy wierzytelny, potem wprowadzony był do Xiążąt i Xiężniczek rodziny Królewskiey.

Dostoyność Rektora tuteyszego Uniwersytetu, którą dotąd X. Nicolle posiadał, połączoną została stósownie do Królewskiego rozporządzenia z urzędem Wielkiego Mistrza, w osobie X. Frayssineus Biskupa Hermopolis. Na przyszłość wszyscy nauczyciele po Gimnazyiach Królewskich mianowanemi bydź maią przez rektorów za potwierdzaniem iednak W. Mistrza.

P. Patrik Ross, nowy Wielkorządca wysp Jońskich, przyiechał do Paryża.

Mowią, że P. Kaźmierz Delavigne pracuie nad operą, do ktorey 10ciolet. Węgrzyn Liszt dorobia muzykę.

Jak Anglicy po Miltonie, tak i my po Rasynie oczekuiemy niewiadomego dotąd religiynego dzieła. Mówią, iż Wdowa Condorcet oddała Xięgarzowi Ladvocat iescze niedrukowany rękopism Rasyna, który w krótce wyydzie z druku.

Mówią, że Kanclerz podał w przeszłym tygodniu zaskarżenie przeciw Baronowi Pasquier o samowolne przez niego uwięzienia podczas iego kanclerstwa, które maią związek z sprawą Margrabiny Cairon.

Utworzyło się tu nowe assekuracyyne towarzystwo, które nazywa się kompaniią hypoteczną i zaręcza za małą opłatą ścisłe wypłacanie prowizyi od kapitałów zahypotekowanych. Jeżeli to towarzystwo uzyska ufność publiczności, tedy zwiększy obieg pieniędzy: bo ułatwi kapitaliście umieszczenie swych pieniędzy, właścicielowi domu lub realności ich dostania, a nakoniec umieszczaiącemu pewne pobieranie prowizyi.

D. 12 w rocznicę powrotu J. K. W. Monsieur, zaciągnęła do niego na straż gwardyia narodowa.

D. 10 P. Poisson podał prosbę izbie Deputowanych, w którey żali się na samowolny czyn, którego w Madrycie od Majora Jenerała doznał. (P. Poisson, gdy do

Madrytu przybył i korzystnieysze względem dostawy dla woyska od P. Ouvrard uczynił propozycyie, został uwięziony i do Francyi odesłany.)

W tych dniach u Xięgarzów w Palais-Royal skonfiskowane zostało pismo pod tytułem: *Tablettes romaines*, zawieraiące anekdoty i uwagi o obyczaiach i zwyczaiach w Rzymie i rządu Rzymskiego.

D. 12 wyszło tu pismo noszące tytuł: *Revelations extraites de Cartons de comités de salu public et de sureté generale, ou memoires inedits de Senart, agent du gouvernement revolutionaire.*

W Marselii dziwią teraz trzy graiące zegary, które za poruszeniem okazuią przeszło 1400 figur w rozmaitych postaciach. Słychać tańce i marsze, widać woyskowe poruszenia piechoty i jazdy, i tak dokładnie wystawiaiącą orkiestrę, iż zdaie się iakoby występuiące lalki grały.

Na początku bieżącego miesiąca ustanowiona została poczta między Perpignanem i Barceloną, tak iż zapewniony iest związek między Kataloniią i Walencyią.

— Dnia 17. —

Mówią, że Jenerał Digeon zluzuie w dowodztwie w Hiszpanii Hr. Bourmont.

Niedawno w założoney przez Cesarzową Katarzynę II w Petersburgu w Eremitarzu bibliotece znaleziono dwa rękopisma. Jeden iest własną ręką Woltera pisany, na brzegach xiążki Rousseau "O związku społecznym" dla Cesarzowey przeznaczoney, bardzo uszczypliwy kommentarz. Drugi iest powieść Beaumarchais, którą Hr. B... tey bibliotece darował. Ostatni wydrukowany niedawno został w Petersburgu, Bruxelli i Londynie, lecz sądzą go bydź dziełem Diderota.

P. Letron usiłuie w wydanem tu świeżo piśmie dowieść, iż przywiezione tu z Esne i Denderah, &c. Zodiaki nie są więcey niczem, iak astrologicznemi ciekawościami za czasów Cesarzów Rzymskich ułożonemi; a zatem nadaremnie szukaią w nich wyiaśnień astronomicznych i historycznych.

Wyszła tu teraz rycina na kamieniu wystawiaiąca Kapitana Constant (pradziada Beniamina Constant) ratuiącego życie Henryka IV w bitwie pod Coutras.

Uczeń Haydna, Kompozista i Kapelmaister w Brazylii, P. Neukomm, powrócił z Brazylii do Europy i znayduie się tu teraz. Dawniey od r. 1798 do 1804 bawił w Wiedniu i żył w ścisłey przyiaźni tak z Mozartem, iako i Salieri.

Margr. Dusorest, brat Pani Genlis, umarł w 80 roku życia w swey wsi pod Orleanem, i zostawił niektóre pisma.

W porcie Tulońskim spuszczony z warsztatu został d. 14 b. m. liniiowy okręt Formidable na 120 dział.

Od granic Hiszpańskich d. 11 Kwietnia.

Siedem oddalonych z konstytucyynego woyska Hiszpańskich officerów, pomiędzy któremi znayduie się Podpułkownik del Riego, przybyli d. 4 b. m. do Perpignanu, chcąc przez Baionę udać się do swych rodzin w Asturyi.

D. 1 b. m. Baron Eroles opuścił Barcelonę i udał się do Madrytu.

Sprawców zrządzonego przed 14 dniami zaburzenia w kościele Barcelońskim oddano teraz pod Sąd. Pomiędzy innemi uwięziono byłego zakonnika, X.

Cassanyes, który był ajentem Jenerała Rotten. Były Minister Skarbowy Barata znayduie się teraz w Barcelonie.

Z Madrytu d. 10 Kwietnia.

Król mianował dotychczasowego Biskupa Leridy, Don de Renteria, Arcybiskupem San Jago, a Biskupa Ceuty, Don Velez, Arcybiskupem Burgos, i oprócz tego osadził biskupstwa Avila, Guadix i Coria.

Dziś wyiedzie Król do Toledo, ale na święta Wielkanocne do Araniuez powróci. Przybyły z Koruny goniec nie mógł do Araniuez poiechać, póki nieotrzymał pozwolenia od Ministra Ofalla. Król oczekiwany iest za miesiąc na powrót w stolicy.

Policyia śledzi teraz autora przylepioney na kilku rogach ulic kartki, wyrażaiącey: "Roialiści! połączyć się musiemy, dla uwolnienia trzymanego w Araniuez uwięzionego Króla.,,

D. 24 Grudnia 1822 roku, gdy rząd Stanów naywiększą moc miał, odważył się Don Ramon d' Alvarado wydać pismo za obroną Krola Ferdynanda i iego Siostry Królowey Portugalskiey. Autor został do więzienia wtrącony, iednak sądzenie go niezmnieyszyło bynaymniey iego przywiązania do Króla. Ten dowód przychylności wynagrodził J. K. M. teraz, dozwoliwszy Don Ramon do herbu swego przydać Koronę Królewską w zielonem polu.

Don Gomez Calderon mianowany został prezesem Kommissyi do zapisywania w wielką xięgę obrachowanych długów kraiowych.

Don Iznard, były Hiszpański Poseł w Danii, a teraz bawiący w Bordeaux, otrzymał poselstwo przy Ziednoczonych Stanach północney Ameryki.

Don Vives Wielkorządca wyspy Kuba, otrzymał wielki krzyż orderu Karola III.

Bankier Guebhard przybył tu z Paryża.

Człowiek, który okradł żołnierza Francuzkiego i na śmierć iuż był skazany, otrzymał za wstawieniem się Jenerała Bourmont ułaskawienie.

Przekonanemi tu iesteśmy (pisze Dziennik Sporów) że wszystkie wieści o zaburzeniach w Walencyi i Sewilli rozsiewane są przez stronnictwo, które ciągle sprzeciwia się ogłoszeniu przebaczenia i przez zmyślane powstania wmówić usiłuie w rząd Hiszpański, iż umiarkowanie i przebaczenie nie będzie ludowi przyiemnem. Lecz spodziewać się należy, iż mniemanie umiarkowanych nakoniec przeważy.

Z Londynu d. 13 Kwietnia.

Gdy d. 9 izba niższa Parlamentu zamieniła się w tayny Wydział, wniosł Kanclerz Skarbowy o uchwalenie 500,000 Fs. na wystawienie w Anglii nowych kościołów, co po nieiakich sporach uchwalonem zostało.

Na posiedzeniu d. 12 teyże izby zapowiedział P. Huskison, iż nazaiutrz wniesie bill, mocą którego właścicielom zagranicznego zboża będącego pod zamknięciem Królewskiem ma bydź wolno zemleć go i mąkę wywieść za granicę. Potem wniosł P. Peel trzecie odczytanie billu względem cudzoziemców. Lord Normanby powtórzył dawnieyszę swoie przeciw temu billowi zarzuty. Mowiło także wielu przeciw niemu człon-

ków; lecz Ministrowie tak byli przekonanemi o większości głosów, iż nawet żaden nie zbiiał zarzutów; iakoż bill większością 111 głosów przeciw 47 przyięty został.

Margr. Landsdown wniosł wczoray do wyższey izby bill, ażeby Katolikom Angielskim i Irlandskim dozwolonem było należeć do obioru reprezentantów, i zapowiedział, iż po ukończonem spoczynku izby wniesie drugi bill, aby Katolicy Angielscy należeli równie do urzędów, iak Irlandscy w swem kraiu. — Dziś zawiesiła ta izba swoie posiedzenia do 6 Maia.

W sobotę d. 11 i w niedzielę były gabinetowe rady u Hr. Liwerpool.

Stósownie do rozkazu Króla zamknięcie portu Algierskiego ma bydź nayściślej dokonane.

N. Król bawi ciągle w Carltonhouse i codziennie odwiedzaią go członki iego rodziny. D. 9 miał znowu mocny napad podagry.

Bankierski Dom Goldschmidt i kompaniia przyiął na siebie nową Kolumbiyską pożyczkę w kwocie 4 mill: 760,000 Fs. z prowizyią po 6 od sta. Dług Kolumbii składa się z dawnieyszey i teraźnieyszey pożyczki w Londynie i z około 600,000 Fs. w własnym kraiu. Dochody zaś tey Rzeplitey wynosiły w r. z. 7 mill: dolarów.

Zawarta tu także została pożyczka dla Peru w kwocie 800,000 Fs.

W przyszłym miesiącu oczekiwany tu iest z Hanoweru Królewic Xże Kambridgi z swoią Małżonką.

Rozkazem tayney rady uchylone zostało wydane w r. 1816 przez Gubernatora na Demerarze rozporządzenie względem spraw kościelnych, i Duchowni Angielskiego, Hollenderskiego i Szkotskiego kościoła przywróconemi są do dawnych praw swoich.

Poseł Brazyliyski, Jenerał Brant, przybył na okręcie Carnest do Falmutu.

Jedna z prowincyionalnych gazet pisze, że Xżę Leopold Sasko-Koburgski żeni się z córką Xięcia Rutland.

Były Prezes Stanów Portugalskich, Pan de Moira, wprowadzony wczoray został przez P. Denman do kryminalnego sądu w Old-Baley, gdzie cały dzień na iego posiedzeniu przesiedział.

Hiszpański Jenerał Vigo, który konstytucyynem woyskiem w Galicyi dowodził, uwolniony został z niewoli Francuzkiey i tu przybył.

Przed niejakim czasem zebrano tu przez składki 3200 Fs. dla nieszczęśliwych mieszkańców Aleppu, który przez trzęsienie ziemi zniszczonemi zostali. Posłano tę kwotę tamteyszemu Konsulowi Angielskiemu, który żądał od tamteyszey władzy pozwolenia do iey podzielenia. Rzecz ta doniesioną została W. Sułtanowi, który odmówił rozdania pieniędzy.

Haracz, który Egipt corocznie Porcie w zbożu, kawie, &c. płaci, wynosi do 6 mill. piastrów. Gdy okręty przybyły roku tego po ten haracz, żądał Basza zań przodem zapłaty, a gdy tey nie mogły uskutecznić, odesłał ie próżno na powrót.

Oczekiwane tu iest z strony Porty oświadczenie przeciw pożyczce dla Greków.

Na północnym brzegu Nowey Hollandyi założona bydź ma osada, dokąd z rozkazami dla uskutecznienia tego przed.

się wzięcia popłynęła przed kilku tygodniami szalupa Timur.

Przewozowy statek Sukces odpłynął d. 31 Grudnia r. z. z Sierra Leona; zawinął d. 22 Stycznia do przylądka Coast, d. 14 Lutego do wysp Ascension, a d. 10 b. m. przybył do Portsmutu. Przybyły na nim Kapitan Filmore przywiozł wiadomość, że woyna z Aschantami ciągle ieszcze trwa. Jenerał Maccarthy wyruszył w pole i wszystkie Europeyskie woyska z przylądku Coast wyszły za nim z wszelkiego rodzaiu ammunicyią. Z przybyłych niedawno z Europy żołnierzy umarło wielu na klima Afrykańskie.

Doniesienia pism Paryzkich z Kolumbii, "że woyska powstańców przez resztę znayduiącego się tam woyska Hiszpańskiego zupełnie pobite zostały, i że sprawa powstańców znayduie się w wielkiem niebezpieczeństwie," zdaią się bydź zupełnie zmyślone i wymierzone do zniżenia rewersów Kolumbiyyskiey pożyczki. Nowoiorgska Gazeta pod d. 19 Marca zapewnia, iż podług wiary godnych doniesień Bolivar znayduie się na czele 15,000 woyska i zabierał się do uderzenia na woyska Hiszpańskie. Gazety Panamy do 18 Stycznia nic także o tem nie wzmiankuią, a wychodzący w Karakas Kolumbiyski Dziennik pod d. 4 Lutego, zawiera zatwierdzenie z strony Peruwiiańskiego rządu zawartego między Peru i Kolumbią związkowego traktatu.

Z *Lizbony d. 5 Marca.*

Minister Hr. Pamplona podał Radzie stanu N. Króla Portugalskiego proiekt ogłosić się maiącego przebaczenia, lecz dla wpływu przeciwney strony nie był przyięty. Drugie usiłowanie podobnież się nieudało, ponieważ oparli mu się szczególniey Ministrowie spraw wewnętrznych d' Oliveira i Skarbowy Falcao. Po nieszczęśliwym tym wypadku Ministrowie Pamplona i Palmella przedsięwzięli środki do własnego bezpieczeństwa i prosili Króla o uwolnienie od obowiązków, ieżeli oba powyższi Ministrowie pozostaną na urzędach. J. K. M. zezwolił na ich żądanie i oddalił obu rzeczonych Ministrów i powierzył oba połączone Ministerstwa spraw wewnętrznych i skarbu P. d' Oliveira de Barros 75letniemu mężowi. Zmiana ta sprawiła wielkie ukontentowanie i spodziewać się wkrótce należy ogłoszenia wyroku przebaczenia. Wielu sądzi, iż Król ogłosić także każe niebawnie nową konstytucyią.

Z *Włoch d. 8 Kwietnia.*

Wyszły d. 24 Marca z Korfu i do Ankony przybyły okręt, przywiózł wiadomość o wzięciu szturmem przez Greków Lepanto. Artyleryia Europeyczyków pod Pułkownikiem Stanhope wystrzeliła szczerbę, poczem Turecki Dowódca Jussuf Basza wezwany został do poddania się. Gdy ten odrzucił to wszystko, co nazywało się kapitulacyią, postanowiono zatem w nocy d. 15 Marca przypuścić szturm, który przed wschodem słońca uskuteczniony został. Konstanty Bozzaris i Nikitas, przezwany Turkożercą, prowadzili przednią straż, i o godzinie 7 z rana powiewała iuż na wałach Lepanto chorągiew krzyża. Część Tureckiey osady poległa podczas szturmu; zwycięzcy zdobydź mieli wiele pieniędzy, ammunicyi, zapasów woiennych, taborów, &c. a Jussuff Basza poległ miał podczas szturmu.

Z Neapolu piszą, że powszechnie sądzą, iż osadnicze woysko Austryiackie w liczbie 34,000 ludzi pozostanie ieszcze 3 lata w kraiu. Pewną iest rzeczą, iż Austryia chętnieby go do 15,000 zmnieyszyła, lecz na ówczas Sycyliia byłaby bez osady, co sprzeciwia się interessowi i bezpieczeństwu rządu Neapolitańskiego. Znayduie się bowiem teraz na tey wyspie 8200 Austryiaków, którzy stoią w Palermo i Trepani, i dla przedzielonego stanowiska potrzebuią zawsze znacznego odwodu na stałym lądzie.

Z Bruxelli d 14 Kwietnia.

Zaledwo rosporządzenie Królewskie względem utworzenia handlowey kompanii ogłoszone zostało, rozpoczęły się zaraz w Antwerpii podpisy i w krótce zebrano 10 mill. złotych Hollenderskich, tak iż sama Antwerpiia dostarczy na zaczęcie potrzebnych pienięd zy.

Założona przez filantropiczne towarzystwo w Friedrichsort osada ubogich czyni szczęśliwy postęp i okazała, iż mniey kosztuie osadowanie ubogich, niżeli ich utrzymywanie w zwyczaynych zakładach. Towarzystwo czyni umowy z instytutami ubogich po miastach i bierze od nich ubogich za roczną opłatą po 25 ZH. Założyciele naywiększą w tem okazali zasługę, że początkowo założyli swoią osadę z samych mieyskich ubogich, którzy nic znali wieyskich robót i dopiero ich się uczyć musieli. Osada w Friederichsort daie teraz przykład naywiększey w Europie wieyskiey ludności. Składa się 230 rodzin, które obrabiaią 2000 morgow Pruskich, to iest na niespełna $\frac{1}{2}$. mili kwadratowey żyie 1500 ludzi, co wynosi na milę kwadratową 15.000 dusz. Każde gospodarstwo składa się z 10 morgów, posiada 600 krów, które obrabiaią i użyznaią grunt, i pożywiaią mlekiem.

Od brzegow Menu d. 15 Kwietnia.

W Akwisgranie spodziewaią się z pewnością, że tego lata wiele wysokich Gości, a między innemi Królowie Bawarski i Niderlandzki obecnością swoią to miasto zaszczycą, i czynione już są przygotowania do godnego ich przyięcia.

Pomiędzy wielkiemi dziełami kunsztu, ktoremi szczyci się Królewska porcelanowa rękodzielnia w Nimfenburgu, zasługuie na szczególnieysze wspomnienie piękna i wielka waza, która na pamiątkę zaślubienia J. Królewskiey Wysokości Królewny Bawarskiey Elżbiety z J. Królewską Wysokością Królewicem Następcą tronu Pruskiego, zrobioną i teraz do przesłania do Berlina ukończoną została. Waza ta zrobiona podług rysu Professora Gärtnera i ozdobami P. Hamerl, ma 21 calów wysokości, a 11, szerokości. Na pierwszey stronie znayduią się malowane wizerunki NN. Nowożeńców, a na drugiey wyrażony iest złotem związek Pruss i Bawaryi. Amor wzywa Orła i Lwa do napicia się nektaru, ktory im w czarze podaie. Hebe stoi obok Lwa z naczyniem, a Hymen obok Orła z pochodnią w prawey, a dwiema wieńcami w lewey ręce, które składa na ołtarzu zaślubin. Sama Waza stoi na dębowych liściach, nad ktoremi po obu stronach ucha unoszą się kwiaty i wieńce z łukiem i strzałami, połączone z dwiema pochodniami Hymena. To wszystko otacza wieniec z Mirtu i róż.

Podług listów z Saxonii ma na przyszłość znaydować się przy Dworze Hiszpańskim Poseł Saski; dotąd sprawował tam tylko Radca poselstwa Biederman interessa.

DODATEK DO N[ro] 35. GAZETY KRAKOWSKIEY

z KRAKOWA DNIA 2 MAJA 1824 ROKU w NIEDZIELĘ.

— *Z Krakowa.* —

Towarzystwo Dobroczynności
Wolnego Miasta Krakowa

Dopełniaiąc chlubny obowiązek, udzielaiąc wiadomość Szanowney Publiczności, iż tegoroczna heyna Jałmużna w Kościołach przy Grobie Pańskim zebrana, podług obrachunku przez JW. Woiewodzinę Małachowską Prezesową Dam Towarzystwa Dobroczynności łącznie z Członkami tegoż Towarzystwa sporządzonego, i na posiedzeniu d. 25 b. m. złożonego, posłużyła nie tylko na zasiłek Ubogich w Domu Schronienia umieszczonych, lecz i na udział dla Bractwa Miłosierdzia, dla Szpitalów S. Łazarza i Bonifratrów, oraz Klasztory uboższe Męzkie, i Panieńskie, tudzież Szpital Starozakonnych, nakoniec na wsparcie wstydliwych Ubogich.

W nayblizszym Roczniku nieopuści Towarz: Dobroczyn: zdać sprawę szczegółową z ogółu wszystkich dochodów, i odpowiadaiącego celowi użycia tychże, a teraz winno iest Imieniem Ubogich oświadczyć wdzięczność gorliwym i dobroczynnym Damom, oraz Szanowney na nędzę Ludzkości czułey Publiczności, za Ich ciągłe i wzorowe do tak szlachetnego dzieła przykładanie się.

W Krakowie d. 25 Kwietnia 1824.

Z Radomia d. 10 Kwietnia.
(Nadesłany Artykuł.)

W dniu 29 Marca r. b. pod Laską JW. *Macieia Dziedzickiego* Marszałka odbyło się Zgromadzenie polityczne Gminy Miasta Woiewódzkiego Radomia, gdzie po odbytem w Kościele OO. Bernardynów stósownem do tego Nabożeństwie, JW. Marszałek wykonawszy przed delegowanym od Kommissyi Woiewództwa Sandomirskiego Wnym Edwardem Watson Kommissarzem Wydziału Woiennego i Policyi, postanowieniem Królewskiem przepisaną przysięgę, zachęcił nayprzód Obywateli toż Zgromadzenie składaiących głosem wymownym do należytego dopełnienia przepisów w tym względzie postanowionych, a następnie wezwawszy na Assessorów JW. Jana Pusztynikę Deputowanego na Seym i JW. Antoniego Majewskiego dotychczasowego Radzcę

Woiewódzkiego, zaś na Sekretarza W. Szymona Chałubińskiego Patrona tuteyszego Trybunału, przystąpił do czynności Uniwersałem zwołuiącym toż Zgromadzenie wskazanych, to iest: do obrania Członka Rady Obywatelskiey na następuiące lat dwa z Kandydatów podaiących się W. Szymona Chałubińskiego i Jakóba Pawlikowskiego; z których większością głosów Szymon Chałubiński obranym został; i do ułożenia Listy Kandydatów na Urzędy Administracyjne i Sądowe, a po ułożeniu tem, Zgromadzenie przemową do okoliczności stósowną rozwiązał. — W ostatku po ukończonem obradowaniu tenże JW. Marszałek uświetniaiąc ten dzień dał wielki Obiad, na którym znaydowali się Urzędnicy tak Administracyjni, iak też Sądowi i Woyskowi tu konsystuiący oraz Duchowni mieyscowi i wielu Obywateli przy którym spełnione zostały przy odgłosie Muzyki wniesione przez JW. Marszałka zdrowia: Nayiaśnieyszego Monarchy, Oyca Ludów, łaskawie nam panuiącego, Nayiaśnieyszey Cesarzowey Matki, Nayiaśnieyszey Rodziny Cesarskiey, oraz zdrowie Jego Cesarzewicowskiey Mości Wielkiego Xcia Konstantego Naczelnego Wodza Woysk Polskich i JO. Xcia Namiestnika Królewskiego.

Z Stambułu d. 26 Marca.

Po oznaymieniu przez Radcę Stanu Minciaki Porcie i tuteyszym obcem poselstwom, że od d. 24 b. m. trudnić się zacznie sprawami handlu Rossyyskiego, któremi zawiadywał dotąd C. K. Austryiacki Poseł, została w tym dniu od 3 lat zamknięta Ces. Rossyyska handlowa Kancelaryia otworzona. Widok Ces. Rossyyskiego Orła sprawił w publiczności, iako poprzednik przywrócenia z Dworem Rossyyskim przyiacielskich stósunków, przyiemne wrażenie.

Przed kilku dniami wydał Sułtan pismo do Agi Janczarów z rozkazem, aby mu podał imiona tych żołnierzy swoiego korpusu, którzy należeć chcą do woyny przeciw powstańcom. Dziś, gdy Sułtan udał się do Meczetu, przyniosł mu Aga oswiadczenie od wszystkich Janczarow, iż pochlebia im bardzo zaufanie Monarchy i oczekuią tylko iego rozkazów do wyruszenia przeciw nieprzyiaciołom. Ma przeto bydź wybrany wydział z 12,000 ludzi, ktory należeć będzie do przyszłych działań.

Z Morei dowiaduiemy się, że nowa wykonawcza Władza Grecka, wyłączne narzędzie Hydryiotów i Spezziotów, ciągle w Kranidi, wsi na wschodniey stronie Argolskiey odnogi mieszka, gdzie po wiadomey wyprawię w Grudniu, przeciwnicy stronnictwa Kolokotroniego udali się. Odnowiona ta rada wydała przeciw trzem poprzednim swoim członkom, Mauromichali (Bejowi Mainy) Korampi i Metaxie w 18 artykułach oskarżenie, w którem nayczarnieysze zarzuca im przestępstwa, a poźniey i przeciw Kolokotroniemu. Ostatni odpowiedział żywo na to oskarżenie, w którem nietylko Maurokordato, ale i iego Europeyskich sprzymierzyńców potępił, zresztą mało dba równie iak inni na próżne słowa pozbawioney wszelkiey mocy władzy. Jest ona zaś tak dalece słabą, iż w wydaney odezwie żali się, że nie chciano iey oddać zabraney przy napadzie na Argos pieczęci kraiowey, i przymuszoną była użyć tymczasowey. Dopóki Syn Kolokotro-

niego będzie panem Napoli di Romania, a Deputowany Nikita posiadaczem Koryntu, myśleć niemożna o ustaniu anarchii.

Dawnieysze nasze doniesienie o zdarzeniu w zbroiowniey w Mesalongii nietylko zupełnie się potwierdziło, ale nadto zakończyło się z upokorzeniem powagi Maurokordato. Gdy officer Niemiecki zabity został, i wszyscy robiący w zbroiowni cudzoziemcy uciekli do Zante, przystąpiono do ukarania Sulioty, który to zabóystwo popełnił; lecz natychmiast 700 iego kollegów wzięli go pod swoią opiekę. Maurokordato został nakoniec zmuszony nietylko odstąpić od ukarania, ale nadto dla zapobieżenia niebezpiecznemu buntowi, dobremi słowy uspokoić Suliotów — Lord Biron tak był tem zdarzeniem wzruszony, że kilka dni leżał w konwulsyiach i lękano się o iego życie. (Dost. Austryiacki.)

Od granic Tureckich d. 1 Kwietnia.

D. 13 Marca nadeszła do Zante wiadomość o wzięciu przez Greków Koronu. Podczas ciemney nocy weszli oblężeńcy na wały i opanowali szturmem to przedmorze północney Morei. Głównym sprawcą tego ważnego czynu bydź ma przybyły w Grudniu r. z. z Taganrok z patryiotycznym darem 40,000 talarów od tamteyszego Kupca Warwaki Archimandryta Zerbiono, który za pomocą tych pieniędzy zaciągnął dzielnych ludzi i sam dał im przykład odwagi.

Zdaie się, że tego roku Sułtan nie będzie mógł na morze wielkiey siły morskiey wysłać, ponieważ naylepszego z iego sprzymierzeńców, Deja Algierskiego zatrudnia Anglija.

— Dnia 3. —

List z Syra pod d. 11 Lutego donosi, że do Kranidi przybyli Pułkownik i inny Europeyczyk, którzy mienią się bydź pełnomocnikami zakonu Maltańskiego, dla ułożenia się względem urządzenia siły do opierania się rozboiom Afrykańskich Barbaresków. Poźnieyszy list z Aten zapewnia, że wszystkie eparchiie wezwane zostały do wysłania deputowanych do Argos, dla zaradzenia się nad zapobieżeniem rozmaitem złożnościom. Wieś Kacha na górze Panetes, zamieszkana powiększey części od palących węgle, dostarczyła tylko Jenerałowi Odysseuszowi 50 ludzi, chociaż daleko więcey żądał. Z osady Akropolis wysłał do niey exekucyią. 200 żołnierzy wpadło do niey w nocy; mieszkańcy wzięli ich za rabusiów i bronili się, ale postrzegłszy swóy błąd, uciekli w góry. Żołnierze spustoszyli wieś i zabrali co mogli; grabież ta była publicznie w Atenach sprzedana. Takim czynom nie wiedzieć czyli ziazd w Argos zaradzić potrafi.

Słychać znowu, iż wyspy Archipelagu osobno rządzić się maią; dochody jednak maią bydź więcey daiącemu w dzierżawę wypuszczone, a kwota dzierżawna do rządu środkowego wnoszona. Wypadłoby to niemal na to samo, iak było pod panowaniem Tureckiem.

Za założyciela teraźnieyszego położenia Grecyi uważany iest Rhigas z Walstinos w Tessalii. Człowiek ten urodzony w r. 1753 nabył w młodości wiele wiadomości i zrobił wielki maiątek, i naprzód w Bukareście myślał o sposobach jakby z swoich współziomków zwalić iarzmo Tureckie. Przyszła mu myśl utworzyć tayne towarzystwo; a że wielce był poważany weszli wkrótce do związku Biskupi, Arcybiskupi, bogaci kupcy, uczeni, woyskowi, Kapitanowie okrętowi i niektórzy cudzoziemcy. Wszedł także do tego związku między innemi Turkami sławny Paśwan Oglu. Rhigas udał się potem do Wiednia, gdzie wydawał Gazetę w Nowogreckim języku, tłumaczenia z Francuzkiego języka, czyste poezyie i zrobił szczegółową mappę Grecyi.

UWIADOMIENIE.

Dnia 10 Czerwca 1824 przy nieodmiennem cięgnieniu w Wiedniu wielkiey Lotteryi na Państwo IWONICZ i piękną Wieś WROCANKA są do wygrania:

1	Traffer na państwo Iwonicz lub zapłacić się za nie maiący szacunek w Wiedeńskiey Walucie czyli Szeinach				ZR. 200,000.
1	Ditto	piękną wieś Wrocanka lub iey szacunek . .		—	50,000.
1	W gotowiźnie .	.		—	30,000.
1	Ditto	. .		—	10,000.
1	Ditto	. .		—	9000.
1	Ditto	. .		—	5000.
1	Ditto	. .		—	4000.
1	Ditto	. .		—	3000.
8	Ditto	po ZR.	1000	—	8000.
18	Ditto	—	500	—	9000.
10	Ditto	—	300	—	3000.
8	Ditto	—	250	—	2000.
8	Ditto	—	200	—	1600.
62	Ditto	—	100	—	6200.
250	Ditto	po ZR.	50	ZR.	12,500.
100	Ditto	—	25	—	2500.
1608	Ditto	—	20	—	32,160.
4920	Ditto	—	12	—	59,040.
7000	Trafferów wynoszących w pieniądzach .			ZR.	447,000.
	i oprócz tych wygrań ieszcze bezpłatne losy				
1	W gotowiznie .	.		ZR.	10,000.
2	Ditto	po ZR.	1000	—	2000.
2	Ditto	—	500	—	1000.
25	Ditto	—	100	—	2500.
30	Ditto	—	50	—	1500.
7060	Trafferów w kwocie Wied: Waluty			ZR.	464,000.

Znaczne te wygrane okazyią każdemu z stawiaiących bez dalszego zalecenia korzyści z tey Lotteryi. Kto 10 losów odrazu zakupi otrzyma 11sty bezpłatnie.

Los kosztuie w W. W. czyli Szeinach ZR. 10 których dostać można u JmPana Antoniego Hölzel, w Rynku pod Nr. 259.

DONIESIENIA.

W dniu 4 Maia r. b. o godzinie 9 z rana w Krakowie na Kazimierzu w domu pod L. 95 odbędzie się w drodze exekucyi Sądowey licytacyia zatradowanych ruchomości, iako to: sprzętów domowych, zegarów, zwierciadła, książek, Torachu, miedzi, cyny, &c. — *Item* po południu o godzinie 3 będzie na Kazimierzu pod L. 204 mieszkanie wydzierżawionym z izby komnaty i piwnicy składaiące się. — W Krakowie d. 27 Kwietnia 1824 r.

H. Salomoński, K. S.

W Pogorzycach Wsi w Okręgu Wol· M. Krakowa we Dworze, odbędzie się powtórna licytacyia dnia 6 Maja r. b. o godzinie 2giey po południu Lasu kilka morgów Sosniny do wycięcia za gotową zaraz zapłatę w monecie srebrney Courant, dla braku Licytantów na pierwszym terminie; chęć kupna maiących raczą się zaopatrzyć w potrzebne Vadium Złp. 100. — W Krakowie d. 26 Kwietnia 1824.

Skorczyński, Kom: Sąd:

Urząd Państwa Lanckorony i Myślenic Xiężny Carignan podaie do publiczney wiadomości, że będąca przy gościńcu ze Lwowa do Wiednia zajezdna Austeryia, iako też pod Izdebnikiem, gdzie się dzieli gościniec do Krakowa i do Lwowa, stoiąca (pod Trzema Krukami zwana), tudzież Karczma w Robkowicach pod Zieloną Łąką będąca d. 28 Maia r. b. na trzy posobie następuiące lata, to iest: od 1go Lipca 1824 do końca 1827 roku przez publiczną licytacyią więcey daiącemu w dzierżawę wypuszczonemi będą. — Życzący zadzierżawienia zechcą się zatem w wzmiankowanym dniu o godzinie 9 z rana do Urzędowey Kancelaryi w Izdebniku stawić, gdzie wprzód lub podczas licytacyi dowiedzieć się mogą o warunkach licytacyi. — W Izdebniku dnia 16 Kwietnia 1824.